

Adviesagenda 2012

Datum: 21 november 2011
Aan: Leden van SER Noord-Nederland
Van: Fleur Gräper - van Koolwijk

a) Inleiding

De prioriteiten van de SER Noord-Nederland voor 2012 worden enerzijds bepaald door de agenda van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland en anderzijds door de sociaal economische ontwikkelingen in Noord-Nederland die de aandacht van de sociale partners vragen. Om de effectiviteit van de adviezen te vergroten zullen, zowel bij gevraagde als ongevraagde adviezen in het voortraject de verschillende provincies worden betrokken. Tijdens het overleg met het DB-SNN op 1 november jl. zijn op hoofdlijnen de contouren van deze adviesagenda besproken. De uitkomsten van dit overleg zijn in de adviesagenda verwerkt.

b) Lopende trajecten

Op dit moment wordt gewerkt aan de totstandkoming van een advies over de Hansa Energy Corridor. De verwachting is dat dit adviestraject in het eerste kwartaal van 2012 afgerond zal worden.

- *Hansa Energy Corridor*

De Hansa Energy Corridor is begonnen als een initiatief om de activiteiten op het gebied van energie in Noord-Nederland en Noordwest-Duitsland met elkaar te verbinden. Langzaam heeft dit initiatief met name bij de kennisinstellingen in beide gebieden geleid tot een eerste vorm van samenwerken. Ook de overheden zijn enthousiast, maar weten tot op heden lastig concrete invulling te geven aan het project. Het DB SNN erkent dat dit initiatief als voorbeeld van belang is voor de lobby die Noord-Nederland op dit moment voert richting Europa. Hiervoor is het van belang dat er een goede inventarisatie plaats vindt van de bestaande activiteiten aan beide kanten van de grens. In de adviescommissie ter voorbereiding op dit advies hebben naast Nederlandse experts ook deskundigen uit Duitsland zitting. De verwachte oplevering van dit advies is in het eerste kwartaal van 2012.

c) Adviesvoornemens DB-SNN voor 2012

Tijdens het overleg met DB-SNN op 1 november jl. heeft het SNN aangegeven naar alle waarschijnlijkheid het komende jaar op 2 onderwerpen advies te vragen aan de SER NN.

- *Smart Specialization Strategy*

In het verlengde van de eerdere adviesaanvraag met betrekking tot het Europese cohesiebeleid (1e kwartaal 2010) is DB-SNN voornemens de SER NN te vragen advies uit te brengen over de

totstandkoming van een 'smart specialization strategy'. Een dergelijke strategie zal, zo blijkt uit de concept verordeningen van de Europese Commissie van oktober 2011, als voorwaarde gaan gelden om als regio in aanmerking te kunnen komen voor Europese middelen. Deze strategie zal voor het SNN de basis moeten leveren voor de inhoudelijke keuzes, die in de op te stellen programma's voor de periode 2014-2020 goed gemotiveerd gemaakt moeten kunnen worden en waarvoor voldoende draagvlak gevonden kan worden bij maatschappelijke partijen in Noord-Nederland. Hierbij wordt nadrukkelijk gevraagd om ook de grensoverschrijdende ontwikkelingen met Noordwest-Duitsland te betrekken in het advies. Het adviestraject van de SER NN zou kunnen aansluiten bij het door de RUG bij Nicis ingediende onderzoeksvoorstel "smart specialization strategy" waarvoor vanuit SNN eventueel extra middelen beschikbaar zullen worden gesteld. De verwachting is dat de adviesaanvraag eind 2011 uit zal gaan naar de SER NN met het verzoek om een eerste concept advies voor de zomer van 2012 te ontvangen. Dit ook met het oog op de eigen noodzakelijke voorbereidingen op het Operationeel Programma dat in de tweede helft van het jaar 2012 moet worden afgerond.

- *Clusters & MKB*

Bij het opstellen van de innovatiecontracten proberen de cluster organisaties, vanuit de Triple Helix gedachte, actief kennisinstellingen en bedrijfsleven te betrekken. Waar dit met de kennisinstellingen wel lijkt te lukken, blijken de clusters daar bij het bedrijfsleven en met name het MKB meer moeite mee te hebben. Het blijkt lastig om het MKB te mobiliseren. Ervaren wordt dat het MKB wel op heel veel manieren lokaal en regionaal georganiseerd is, maar dat dit erg versnipperd is. Het zou goed zijn als er gewerkt werd aan een manier waar op slimme wijze de reeds bestaande netwerken beter aan elkaar geknoopt zouden kunnen worden. Alleen hoe doe je dat? Het DB-SNN overweegt de SER NN te vragen om te komen met een advies over hoe deze 'hoe- vraag' het beste kan worden beantwoord.

d) Eigen adviesvoornemens

Als vervolg op het congres "Haal meer uit uw personeel" dat SER NN heeft georganiseerd samen met de Hanzehogeschool Groningen en de Kamer van Koophandel Noord-Nederland en aansluitend op het landelijke adviestraject over een toekomstig (post)initiele scholingsmarkt is de SER NN voornemens om in 2012 te komen met een breed arbeidsmarkt advies.

- *Actieplan Arbeidsmarkt 2012 - 2020*

De arbeidsmarkt staat aan de vooravond van een aantal grote veranderingen. Voor een deel het gevolg van veranderende wetgeving (o.a. invoering wet Werken naar Vermogen) en landelijke beleidskeuzen zoals discussies over de macrodoelmatigheid in (post) initieel onderwijs op MBO en HBO niveau. Maar voor een deel ook als gevolg van demografische ontwikkelingen (vergrijzing, ontgroening). Noord-Nederland heeft op deze ontwikkelingen slechts beperkt invloed, maar wel een grote uitdaging. Daarnaast krijgen gemeenten steeds meer bevoegdheden op het gebied van de aanbodzijde van de arbeidsmarkt, terwijl de vraagkant van de arbeidsmarkt zich steeds boven regionaal ontwikkelt. Voor veel gemeenten blijkt dit geen gemakkelijke opgave te zijn. Tenslotte dreigt er een toenemend gevaar van tweedeling op de

arbeidsmarkt. Vanuit het (regionaal) economisch beleid is er veel aandacht voor de ontwikkeling van topsectoren; hoogwaardige, kennisrijke clusters die de economie van een regio de 21ste eeuw in moeten tillen. Aan de andere kant is een groeiend deel aan de onderkant van de arbeidsmarkt dat niet lijkt te kunnen meekomen. De uitdaging voor een regio als Noord-Nederland is om deze twee ontwikkelingen samen te brengen, maar hoe doe je dat? Dit probleem van de kwalitatieve mismatch vraagt om creatieve oplossingen, waarbij sociale innovatie een rol kan spelen.

Om een succesvol antwoord te hebben op deze uitdagingen is een integrale aanpak noodzakelijk. Hierbij is het van belang dat alle betrokkenen bij de arbeidsmarkt (gemeenten, bedrijfsleven, onderwijsinstellingen, UWV, etc.) samen werken in het vinden van een oplossing. De SER Noord-Nederland wil met zijn advies Arbeidsmarkt een aanzet geven voor de bovengenoemde integrale aanpak en wat in zijn ogen zou moeten uitmonden in een Actieplan Arbeidsmarkt voor de periode 2012 - 2020. Hierbij zou de volle breedte van de arbeidsmarkt aan de orde moeten komen (dus van de hoogwaardige clusters tot en met de invoering van de Wet werken naar vermogen), waarbij vooral ook gekeken zal worden naar hoe deze verschillende aspecten beter met elkaar verbonden kunnen worden. Een startdocument ter voorbereiding op dit advies zal besproken worden in de SER NN vergadering van 2 december a.s.

e) Monitoren & overige activiteiten

Tenslotte is de SER NN gevraagd om n.a.v. eerdere adviezen betrokken te blijven bij de implementatie en uitwerking. Het betreft de volgende adviezen:

- *Advies "Energie Akkoord Noord Nederland II"*
Het advies "Energie Akkoord Noord Nederland II" heeft als input gediend voor de totstandkoming van de Green Deal Noord Nederland. Mede naar aanleiding hiervan is de SER NN medeondertekenaar geweest van deze Green Deal. Bij de bespreking van de uitvoeringsagenda Green Deal werd duidelijk dat er behoefte is aan een generieke invulling van het begrip proeftuinen. De SER NN is gevraagd of zij zich hierover zou willen buigen. Daarnaast is afgesproken met de provincies dat de SER NN betrokken zal worden in de verdere noordelijke invulling van de Topsector Energie en de Energyport.
- *Advies "Het noorden geeft geen krimp"*
Naar aanleiding van het portefeuilleoverleg tussen de drie noordelijke gedeputeerden is de SER NN gevraagd om samen met de provincies te zien hoe de ingezette koers ook daadwerkelijk tot resultaten kan leiden. Hiertoe zal in het voorjaar 2012 een overleg worden gepland tussen de SER NN en de portefeuillehouders. Op basis hiervan zal worden bekeken hoe de SER NN deze rol het beste kan invullen.

Daarnaast is de SER NN gevraagd om op een aantal issues als partner mee te denken. Het betreft hierbij de volgende activiteiten:

- *Jaarlijks vervolg op het congres "Haal meer uit uw personeel"*
Bij de voorbereidingen van het congres "Haal meer uit uw personeel" is afgesproken dat er gestreefd zou worden naar een jaarlijks terugkerend evenement gericht op een goede afstemming tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen en de overheid op het gebied van de arbeidsmarkt, waarbij zoveel mogelijk betrokken partijen aansluiten. De SER NN is gevraagd een eerste aanzet te doen om deze partijen bij elkaar te brengen.
- *Toekomst Kamer van Koophandel - ondernemingspleinen*
Op 16 oktober jl. heeft het kabinet aangegeven dat zij voornemens zijn de Kamers van Koophandel & Syntens om te vormen tot zogenaamde ondernemingspleinen. De SER NN is vervolgens door de Kamer van Koophandel Noord-Nederland gevraagd om als stakeholder in Noord-Nederland mee te denken in een klankbord groep die de consequenties van deze beleidkeuze voor Noord-Nederland in kaart moet brengen.

f) Adviesvoornemens Kabinet richting de Landelijk SER voor 2012

Op 31 oktober jl. heeft het kabinet de SER laten weten welke adviesaanvragen het kabinet voornemens is aan de SER in 2012 voor te leggen. Voor een aantal van deze voornemens geldt dat het wellicht interessant zou kunnen zijn voor de SER NN om hierop aan te sluiten. De belangrijkste is:

- *Energie en Economie*
De conclusies van de EU top van 4 februari 2011 spreekt van een 'noodzakelijke revolutie van energiesystemen die nu moet starten'. Hierbij wordt vooral gesproken over de noodzakelijke verduurzaming van de energiehuishoudingen. Belangrijke sectoren van de economie zullen, uit kostenoverwegingen en vanwege behoud en versterking van hun internationale concurrentiepositie, zelf hun energievoorziening fundamenteel gaan hervormen. Daarnaast zal rekening gehouden moeten worden met het draagvlak bij de bevolking. Met het nieuwe energiebeleid en bedrijvenbeleid in o.a. Energierapport en Bedrijfslevenbrief wordt door het kabinet getracht hierop in te spelen. Het is van belang de structuurveranderingen in de economie zoveel mogelijk aan de markten te laten. De beleidskaders dienen evenwel hun faciliterende rol te spelen ('modern industriebeleid'), vanuit vereiste investeringszekerheid tijdig klaar te zijn (robuuste, meerjarige raamwerkcondities, doelen en regels) en geen tegenstrijdige signalen af te geven. Dat borgen vereist nieuwe resultaatgerichte vormen van nationale en Europese regie en -sturing waar dit Kabinet zich voor inzet.

Hoofdvragen aan de SER (m.b.t. trends/feiten, analytisch kader, beleidsopties/rol markt):

- Welke trends en feitelijke ontwikkelingen voor de verduurzaming van de Nederlandse energievoorziening en economie in internationaal perspectief dienen zich volgens de SER de komende jaren aan? Wat zijn daarbij de specifieke kenmerken van Nederland qua economische structuur en comparatieve voordelen en hoe daar mee om te gaan?

- Welke belangrijke dilemma's en weerstanden ziet de SER in dit veranderproces de komende 5-10 jaar? Denk aan maatschappelijke weerstanden (NIMBY), internationale en/of nationale aanpak en hoe daar mee om te gaan?
- Welke hoofdaandachtspunten moeten volgens de SER deel uitmaken van een aanpak die enerzijds slim rekening houdt met aanpassingsrisico's en -kansen voor bestaande bedrijven (als de energie-intensieve industrie) en anderzijds maximaal gebruik maakt van comparatieve voordelen en kansen voor nieuwe maakindustrie en verdienpotentieel? Wat mag hierbij vooral van de economische partners zelf worden verwacht en hoe bevorderen we dat?

Eind 2011 zou de aanvraag uit kunnen gaan naar de SER met het verzoek om het advies voor de zomer 2012 te ontvangen.

Daarnaast zal de SER gevraagd worden om advies te geven over:

- de economische kansen in het nieuwe natuurbeleid
- de effecten van de vergrijzing op het nationale spaaroverschot
- de inrichting van een arbostelsel dat rekening houdt met de resultaten van gevoerd beleid, een veranderende arbeidsmarkt en een kleinere rol van de overheid.
- evaluatie van de arbeidstijdenwet.